

Nr 61

Utlåtande i anledning av motioner om gymnasial utbildning i Strömstad och om inrättandet av ett gymnasium i Simrishamn.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 310 av herr *Hermansson m. fl.* och II: 389 av herr *Berndtsson m. fl.* har hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om upprättande av gymnasial utbildning i Strömstad.

I de likalydande motionerna I: 537 av herr *Yngve Nilsson m. fl.* och II: 681 av herr *Nilsson* i Bästekille *m. fl.* har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att frågan om inrättandet av ett gymnasium i Simrishamn blir föremål för ny prövning med beaktande av de synpunkter som anförts i motionerna.

Utskottet får med anledning av motionerna framhålla att man självklart bör eftersträva att ge ungdomen i alla delar av landet tillgång till gymnasial utbildning på i princip lika villkor. Å andra sidan måste man beakta att det inte är möjligt att sprida gymnasierna till alltför många orter, om man samtidigt vill hålla fast vid den viktiga principen att man på varje gymnasieort bör kunna erbjuda eleverna åtminstone flertalet av studievägarna inom det gymnasiala skolsystemet. Denna princip sätter i själva verket en gräns för möjligheterna att inrätta gymnasier på orter med litet elevunderlag. Man måste också, då fråga är om inrättande av ett nytt gymnasium, beakta den inverkan som detta kan få på gymnasierna i angränsande områden, vilkas elevunderlag minskas.

En möjlighet att tillgodose önskemål om tillhandahållande av gymnasial utbildning på orter, som nu saknar gymnasium, kan uppkomma om en av skolöverstyrelsen nyligen föreslagen försöksverksamhet genomförs och slår väl ut. Försöksverksamheten avser anordnande av gymnasial utbildning i glesbygd i form av handledd brevundervisning under två år och därefter ett års skolgång vid ett befintligt gymnasium. Ett dylikt »korrespondensgymnasium» bör enligt skolöverstyrelsen planeringsmässigt anknytas till ett vanligt gymnasium (modergymnasium). Intagningsnämnden för modergymnasiet bör vara intagningsnämnd även för korrespondensgymnasiet. Modergymnasiets elevområde tilldelas på vanligt sätt visst antal intagningsklasser och eleverna antas på samma sätt och i den ordning som nu

gäller i fråga om vanlig gymnasieintagning. Korrespondensgymnasiet skall sålunda inräknas vid dimensioneringen av gymnasieundervisningen i regionen. Men de intagna bör ha rätt att välja undervisningsform genom att de som sökt till vanligt gymnasium placeras där och de som vill gå i korrespondensgymnasium i detta gymnasium.

Den gymnasieorganisation som vi har i dag är givetvis inte en gång för alla given. Mot bakgrund av de principiella synpunkter som utskottet ovan anfört kan utskottet dock inte på grundval av vad som anförts i motionerna I: 310 och II: 389 samt I: 537 och II: 681 föreslå riksdagen att ta de initiativ till inrättande av gymnasier i Strömstad och Simrishamn som förordats i dessa motioner.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna I: 310 och II: 389 samt I: 537 och II: 681.

Stockholm den 2 april 1968

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit:

från första kammaren: herrar Näsström (s), Birger Andersson (s), Virgin (h), Axel Andersson (fp), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Kaijser (h), Nyman (fp), Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Herbert Larsson (s), Wallmark (h), Thorsten Larsson (cp) och Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Bohman (h), Karlsson i Olofström (s), Blidfors (s), Eliasson i Sundborn (cp), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Nihlfors (fp), Mattsson (cp), fröken Olsson (s), herrar Lindholm (s), Källstad (fp), Gustafsson i Uddevalla (s), Fagerlund (s), Blomkvist (s), Westberg (fp) och Nordstrandh (h).

Reservationer

1) av herrar *Thorsten Larsson* (cp), *Johan Olsson* (cp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Mattsson* (cp), *Gustafsson* i Uddevalla (s) och *Westberg* (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 5 som börjar med »Den gymnasieorganisation» och slutar med »dessa motioner» bort ersättas med text av följande lydelse:

»En bättre utbildningsväg än den av skolöverstyrelsen föreslagna skulle dock enligt utskottets mening erhållas om man, där underlag saknas för

ett vanligt gymnasium, löser sin gymnasiefråga genom inrättande av en filial till ett 'modergymnasium'. En dylik filial skulle bestå av ett tvåårigt gymnasium omfattande årskurserna 1 och 2. Under det tredje gymnasieåret skulle eleverna delta i den ordinarie undervisningen i modergymnasiet. I mån av behov av bättre valmöjligheter för eleverna under de två första åren skulle korrespondensundervisning kunna användas i vissa ämnen. Eleverna skulle dock i så fall även ha muntlig undervisning och handledning i dessa ämnen.

Inrättandet av en gymnasiefilial av den typ som nu skisserats kan väntas medföra fördelar också för skolväsendet i orten i allmänhet genom den möjlighet som ges till samarbete mellan gymnasiet och högstadiet. Vidare bör lärarförsörjningen bli lättare eftersom man får bättre möjligheter att erbjuda lärarna full tjänstgöring. Det bör också framhållas att tillgången till gymnasial utbildning på en ort spelar en stor roll då det gäller att få nya företag att etablera sig på orten eller befintliga att bygga ut. Ur lokaliseringsynpunkt har gymnasiefrågan därför betydelse. Tillgången till gymnasieutbildning på fler orter kan bidra till en jämnare befolkningsfördelning över hela landet och ur samhällsekonomisk synpunkt medföra ett bättre utnyttjande av befintliga resurser.

Eftersom gymnasieundervisning i den form som nu angivits hittills är oprövad finner utskottet det angeläget att en försöksverksamhet i enlighet med här angivna riktlinjer snarast igångsättes i kommuner som lämpligen kan komma i fråga. Denna synpunkt bör av riksdagen ges till känna för Kungl. Maj:t. Vid beslut i enlighet härmed bör de i motionerna I: 310 och II: 389 samt I: 537 och II: 681 framförda önskemålen i väsentlig mån kunna anses tillgodosedda.»

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av motionerna I: 310 och II: 389 samt I: 537 och II: 681 ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört.»

2) av herr *Nordstrandh* (h).